

US v. Jones (GPS-tracking zaak)

Citeersuggestie: J.J. Oerlemans, US v. Jones (GPS-tracking zaak), ITenRecht.nl, IT 651.

Gisteren (23 januari 2012) is in de Verenigde Staten een interessant en belangrijk [arrest](#) geweest door het Hoogerechtshof in de zaak 'US v. Jones'. In deze zaak werd een apparaatje op een auto geplakt om daarmee de verdachte te volgen met door middel van GPS-technologie. Unaniem oordeelde de 'Supreme Court' dat dit handelen een 'search' (doorzoeking) constitueerde en inbreuk maakte op het Amerikaanse recht op privacy, zoals neergelegd in het [vierde amendement van de Amerikaanse grondwet](#). In dit bericht geef ik een korte observatie over de zaak.

(Majority) opinion of the Court

De rechters waren het (uiteraard, het blijven juristen) niet eens met de reden waarom de opsporingsmethode een 'search' was. De meerderheid was in elk geval van mening dat het plaatsen van het apparaat op de auto een inbreuk maakte op de Fourth Amendment wegens een ontoelaatbare inbreuk op het eigendomsrecht (*"When the Government physically invades personal property to gather information, a search occurs"*, aldus de samenvatting van het arrest van rechter Sotomayor). Professor Kerr laat op zijn vaste blog [weten](#) dat de rechters niet de vraag hebben beantwoord of voor het plaatsen van het GPS apparaat altijd een rechterlijke machtiging ('warrant') nodig is. In een minderheidsmening geven de rechters in elk geval aan dat wat hun betreft voor een korte tijd in de gaten houden van verdachten via de GPS geen warrant noodzakelijk is.

De conservatieve rechters benadrukken dat slechts het observeren van de bewegingen van een auto binnen het publieke domein wel is toegestaan, op basis van de 'reasonable expectation of privacy'-doctrine zoals geformuleerd in de [Katz-zaak](#). Grof geformuleerd kunnen burgers binnen het publieke domein op basis van dit arrest geen beroep doen op het Amerikaanse privacyrecht en dat betekent dat het overheidshandelen niet aan bepaalde vereisten uit de 'Fourth Amendment' hoeven te voldoen, zoals een rechterlijke machtiging voor de opsporingsmethode en (een iets andere interpretatie van) een 'redelijk vermoeden van een strafbaar feit'. Overigens kan in andere wetgeving wel voorwaarden worden opgelegd voor opsporingsmethoden in het publieke domein.

Elektronische observatie?

Ik relateer de zaak natuurlijk ook aan mijn eigen (rechtsvergelijkende) onderzoek. Met betrekking tot

stelselmatige observatie op internet kan binnen het Amerikaanse recht geen beroep worden gedaan op de 'Fourth Amendment'. Met 'stelselmatige observatie op internet' bedoel ik dan het bijhouden en vastleggen van alle uitspraken en 'bewegingen' van een bepaald persoon voor langere tijd op internet. De vraag is of dit anders zijn voor het in de gaten houden van individuen op fora, websites of social media waarvoor eerst een account moet worden aangemaakt. Op basis van het arrest zou ik zeggen van niet, omdat geen 'physical interference' plaatsvindt. Mijn twijfels worden echter aangewakkerd door de volgende overweging op pagina 11: *"It may be that achieving the same result through electronic means, without an accompanying trespass, is an unconstitutional invasion of privacy, but the present case does not require us to answer that question"*. Een aantal rechters geven als voorbeeld dat nu twijfel bestaat aan welke voorwaarden het aanzetten van de GPS-functionaliteit van een smartphone of navigatie-apparaat in de auto moet voldoen.

Concurring opinions

In de 'concurring opinion' komt rechter Alito met een andere redenering tot eenzelfde conclusie. Hij heeft fikse kritiek op de redenering van rechter Scalia en anderen en merkt op dat een '21st-century surveillance technique' getoetst wordt met '18th-century tort law'. De rechters vinden het arrest 'unwise' en 'kunstmatig'. Volgens hen levert het gebruik van de GPS-technologie voor langere tijd een inbreuk op de Fourth Amendment op, ongeacht of daar toevallig een apparaatje voor wordt gebruikt.

Rechter Sotomayor betwijfelt nog in haar stuk dat de 'reasonable expectation of privacy'-doctrine in de moderne samenleving nog wel kan worden gehandhaafd. Zij merkt op:

"More fundamentally, it may be necessary to reconsider the premise that an individual has not reasonable expectation of privacy in information voluntarily disclosed to third parties (...). This approach is ill suited to the digital age, in which people reveal a great deal of information about themselves to third parties in the course of carrying out mundane tasks. People disclose the phone number that they dial or text their cellular providers; the URLs they visit and the e-mail addresses with which they correspond to their Internet service providers (...)".

Toch is ook zij van mening dat het Hoogerechtshof deze vragen niet beantwoord hoeven worden.

Conclusie

Het grote verschil tussen de meerderheids- en minderheidsmening is dat niet geredeneerd wordt vanuit een inbreuk op eigendomsrechten, maar een inbreuk op privacy. De reikwijdte van het Amerikaanse grondrecht wordt door sommige rechters dus breder geïnterpreteerd. Volgens de meerderheid van de rechtbank levert een andere uitleg onnodig complexe vragen op; volstaan kan worden met het vaststellen van de inbreuk op het eigendomsrecht van de verdachte en daarmee de vaststelling van een inbreuk op de Fourth Amendment. Hierdoor worden juist die fundamenteel belangrijke vragen uit de weg gegaan en blijft onduidelijk wanneer opsporingsambtenaren bij elektronische surveillance moeten voldoen aan de vereisten uit de 'Fourth Amendment'. Wel is het zo dat de Amerikaanse wetgever natuurlijk strikte voorwaarden kan stellen voor het gebruik van opsporingsmethoden. Daar gaat echter altijd een lang proces aan vooraf en in het verleden hebben zijn ze daartoe nog niet bereid geweest.

Zie ook:

http://www.washingtonpost.com/politics/supreme-court-warrants-needed-in-gps-tracking/2012/01/23/gIQAx7qGLQ_story.html

<http://www.wired.com/threatlevel/2012/01/scotus-gps-ruling/>

<http://www.scotusblog.com/2012/01/reactions-to-jones-v-united-states-the-government-fared-much-better-than-everyone-realizes/#more-137698>